

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 13 juni 2016
(OR. en)

9213/16

ECOFIN 456
UEM 203
SOC 320
EMPL 217
COMPET 290
ENV 336
EDUC 191
RECH 183
ENER 199
JAI 447

NOT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet
Komm. dok. nr:	9131/16 ECOFIN 422 UEM 172 SOC 286 EMPL 182 COMPET 259 ENV 303 EDUC 159 RECH 151 ENER 164 JAI 409 - COM(2016) 334 final
Ärende:	Rekommendation till RÅDETS REKOMMENDATION om Lettlands nationella reformprogram 2016, med avgivande av rådets yttrande om Lettlands stabilitetsprogram 2016

För delegationerna bifogas det ovannämnda utkastet till rådets rekommendation, som har granskats och godkänts av olika rådskommittéer på grundval av kommissionens förslag COM(2016) 334 final.

RÅDETS REKOMMENDATION

av den...

om Lettlands nationella reformprogram 2016 med avgivande av rådets yttrande om Lettlands stabilitetsprogram 2016

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken¹, särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

¹ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

av följande skäl:

- (1) Den 26 november 2015 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2016 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 17–18 mars 2016. Den 26 november 2015 antog kommissionen på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011² även rapporten om förvarningsmekanismen, där Lettland konstaterades vara en av de medlemsstater som inte skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken för euroområdet. Den rekommendationen godkändes av Europeiska rådet den 18–19 februari 2016 och antogs av rådet den 8 mars 2016³. Med tanke på att ekonomierna i den ekonomiska och monetära unionen är tätt sammanvävda bör Lettland, i egenskap av ett land som har euron som valuta, se till att dessa rekommendationer genomförs fullständigt och i tid.
- (2) Landsrapporten 2016 för Lettland offentliggjordes den 26 februari 2016. Den innehöll en bedömning av hur väl Lettland hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som antogs av rådet den 14 juli 2015 och med sina nationella Europa 2020-mål.
- (3) Den 14 april 2016 lade Lettland fram sitt nationella reformprogram för 2016 och sitt stabilitetsprogram för samma år. De båda programmen har bedömts samtidigt för att deras inbördes samband ska kunna tas i beaktande.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser (EUT L 306 23.11.2011, s. 25).

³ EUT C 96, 11.3.2016, s. 1.

- (4) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna för 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. Enligt artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013⁴ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva europeiska struktur- och investeringsfonder med sund ekonomisk styrning beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (5) I stabilitetsprogrammet 2016 efterfrågade Lettland en tillfällig avvikelse på 0,5 % av BNP från den nödvändiga anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet 2017 för att ta hänsyn till inverkan av viktiga strukturreformer med positiv effekt på de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet, särskilt den pågående hälso- och sjukvårdsreformen på grundval av hälso- och sjukvårdsstrategin för 2014–2020. Reformens innehåll beskrivs i korthet i stabilitetsprogrammet. Målsättningen är att öka den offentliga finansieringen av hälso- och sjukvårdssektorn till 4 % av BNP fram till 2020 från 3 % av BNP 2015. När reformen har genomförts helt räknar man med att sysselsättningen ska ha ökat med 0,6 % och BNP med 2,2 % 2023, något som kommer att inverka positivt på de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet. Den positiva effekten på tillväxten och på de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet bedöms vara rimliga. Lettland kan för närvarande anses uppfylla kraven för den efterfrågade tillfälliga avvikelsen 2017, på villkor att landet genomför de överenskomna reformerna på lämpligt sätt, något som kommer att följas upp under den europeiska planeringsterminen. Den tillfälliga avvikelsens storlek betingas dock av hur väl man lyckas med att uppnå det lägsta riktmärket (dvs. ett strukturellt underskott på 1,7 % av BNP). Så kommissionens vårprognos 2016 tyder på att det finns rum för en extra tillfällig avvikelse på 0,1 % av BNP 2017.

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (6) Lettland omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del. I stabilitetsprogrammet 2016 planerar regeringen en successiv förbättring av det totala saldoto till 0,5 % av BNP 2019. Den planerade anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet – ett strukturellt underskott på 1 % av BNP – tar hänsyn till den efterfrågade avvikelsern knuten till den strukturella pensionsreformen 2017 och 2018 och till den viktiga strukturreformen i hälso- och sjukvårdssektorn under 2017–2019. Enligt stabilitetsprogrammet förväntas den offentliga skuldkvoten stiga till 40 % 2016 och därefter falla till 38 % 2018. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är rimligt. Men de åtgärder som ska stödja de planerade underskottsmålen från 2017 och framåt har inte beskrivits tillräckligt. Enligt kommissionens vårprognos 2016 tyder den övergripande bedömningen på en risk för viss avvikelse 2016 och, om politiken förblir oförändrad, under 2016 och 2017 betraktade tillsammans. Rådet anser, på grundval av sin bedömning av stabilitetsprogrammet och kommissionens vårprognos 2016, att Lettland i stort sett kan förväntas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler. Ytterligare åtgärder kommer dock att krävas för att säkerställa efterlevnad 2016.
- (7) Tillgången på arbetskraft krymper på grund av att befolkningen i arbetsför ålder minskar, och löneökningarna överstiger produktivitetstillväxten, vilket hotar konkurrenskraften. Åtgärder för att öka anställbarhet och förbättra humankapitalet är därför nödvändiga för att stödja konkurrenskraften.
- (8) Den andel av Lettlands befolkning som riskerar fattigdom och är i socialt utanförskap är bland de största i EU. Förberedande arbete pågår för att införa en minimiinkomst, men det är osäkert om planerna blir verklighet och den allmänna tillämpningen är på väg att kringräas på grund av kostnaderna för staten. Vidare är det sociala biståndet inte tillräckligt stort, och situationen har inte blivit bättre sedan 2009, vilket gör det svårt att minska fattigdomen på ett verksamt sätt. Minimiinkomstreformen förväntas minska den nuvarande fragmenteringen av det sociala biståndet och skapa incitament för sysselsättning.
- (9) Aktiveringsinsatserna har fortfarande liten täckning, särskilt när det gäller de långtidsarbetslösa. Detta i kombination med ohälsa och otillräckligt stöd från socialtjänsten försvårar de drabbades återinträde på arbetsmarknaden. Ett större utbud av aktiveringsåtgärder skulle öka sysselsättningen.

- (10) Liten offentlig finansiering av hälso- och sjukvården, inneboende strukturella svagheter, hög egen kostnad för den vårdsökande och dålig kostnadseffektivitet innebär att en stor del av befolkningen har icke tillgodosedda vårdbehov. I hälso- och sjukvården har svåra medicinska fall prioriterats, medan ekonomisk åtstramning inneburit neddragningar för allmänvården.
- (11) Lettland har visserligen gjort framsteg när det gäller att reformera systemet för högre utbildning, t.ex. genom att ge incitament som belönar kvalitet och upprätta ett oberoende system för ackreditering, men de yrkesinriktade utbildningarna behöver bli bättre. Det behövs särskilt en reform av läroplanerna och ett regelverk för arbetsplatsförlagt lärande, så att programmen blir bättre och kan ta emot fler. Arbetsmarknadens parter kan spela en roll i utvecklingen av lärlingsprogrammen, vilket föreslås i yrkesutbildningslagen.
- (12) Investeringar hämmas av problem på innovationsområdet, brister i villkoren för företagande och den minskande arbetskraften. Bristande innovationskraft och en splittrad forskningsbas hindrar Lettland från att snabbt och effektivt gå vidare mot kunskapsintensivare verksamheter med bättre förädlingsvärde. Dåligt skydd för investerare vid konkurser i kombination med ineffektivitet i den offentliga förvaltningen håller ytterligare tillbaka investeringsviljan.
- (13) Regeringen har vidtagit åtgärder för att minska den nuvarande splittringen i offentlig forskning, förbättra kvaliteten och öka näringslivets innovationskapacitet. Trots framsteg ligger fortfarande både de offentliga och de privata investeringarna i forskning och innovation på en mycket låg nivå jämfört med EU-genomsnittet. Konsolideringen av forskningsbasen måste fortsätta och genomföras tillsammans med en ökning av antalet forskare och av kvaliteten på forskningen. Ett fullständigt genomförande av de reformer som grundar sig på strategin för smart specialisering och ett fullständigt utnyttjande av samtliga befintliga politiska instrument skulle ge privata investerare incitament att satsa på innovation.
- (14) Regelverket vid insolvens uppfattas av företagen som ett hinder för investeringar, eftersom återbetalningsgraden är låg och konkursförvaltare kontrolleras mycket lite.

- (15) Lettland har sjösatt flera framgångsrika initiativ för att förbättra rättssystemets effektivitet och kvalitet. Det system som ska förhindra tjänsteutövning när offentliga tjänstemän har intressekonflikter har fördelen att vara heltäckande, men är komplicerat och stelbent och sätter formell regeltillämpning framför individuell bedömning av enskilda fall. Vidare har byrån för bekämpande och förebyggande av korruption försvagats genom interna konflikter, något som bringat den ur balans och undergrävt allmänhetens förtroende för verksamheten och för dess vilja att ge prioritet åt iögonfallande ärenden.
- (16) Allmän ineffektivitet i den offentliga förvaltningen, som till relativt stor del beror på hög personalomsättning, förseningar i reformen av den offentliga förvaltningen och svag projektledning inverkar inte positivt på investeringsklimatet. Lönerna i den offentliga sektorn är inte på lämpligt sätt kopplade till arbetsuppgifterna.
- (17) Kommissionen har inom ramen för den europeiska planeringsterminen gjort en omfattande analys av Lettlands ekonomiska politik och offentliggjort den i 2016 års landsrapport. Kommissionen har också bedömt stabilitetsprogrammet och det nationella reformprogrammet samt uppföljningen till de rekommendationer Lettland fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmens relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Lettland utan även i vilken utsträckning EU:s regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka EU:s övergripande ekonomiska styrning genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på EU-nivå. Rekommendationerna inom ramen för den europeiska planeringsterminen återspeglas i rekommendationerna 1–3 nedan.
- (18) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet, och dess yttrande⁵ återspeglas särskilt i rekommendation 1.

⁵ Enligt artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Lettland att under 2016 och 2017 vidta följande åtgärder:

1. Se till att avvikelserna från anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet 2016 och 2017 stannar inom undantaget kopplat till den strukturella pensionsreformen och den stora strukturreformen på hälso- och sjukvårdsområdet. Minska skattekillen för låginkomsttagare genom att utnyttja tillväxtvänlig skatteväxling mot miljö- och fastighetsskatter och förbättra skattemoralen.
2. Se till att det sociala biståndet är tillräckligt stort och öka de insatser som hjälper mottagarna att hitta och behålla arbeten, bland annat genom att ge aktiveringsinsatser ökad täckning. Påskynda reformen av läroplanerna för yrkesutbildning, tillsammans med arbetsmarknadens parter fastställa ett regelverk för arbetsplatsförlagt lärande och öka utbudet. Förbättra tillgänglighet, kvalitet och kostnadseffektivitet i hälso- och sjukvården.
3. Fortsätta konsolideringen av forskningsinstitutionerna och ge incitament för privata investeringar i innovation. Stärka det system som förebygger intressekonflikter och inrätta ett gemensamt regelverk för alla offentligt anställda. Kräva större ansvarsskyldighet för konkursförvaltare och underkasta dem hårdare offentlig kontroll.

Utfärdad i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande
